

Joutsan kunta
PL 20
19651 JOUTSA

Joutsan kunnan teknisen lautakunnan 5.7.2024 lausuntopyyntö ympäristösuojelumääräysten ja niiden perusteluiden luonnoksesta Dnro 8/02.06.00/2024

Lausunto Joutsan kunnan ympäristösuojelumääräysten ja näiden perustelujen luonnoksesta

Taustaa

Joutsan kunnan tekninen lautakunta on pyytänyt Keski-Suomen ELY-keskuksen lausuntoa ympäristösuojelumääräysten päivityksen luonnoksesta ja sen perusteluista. Lausuntoa on pyydetty 12.8.2024 mennessä.

Joutsan kunnan ympäristönsuojelumääräykset on hyväksytty 8.11.2010. Lainsäädännössä tapahtuneiden muutosten vuoksi määräykset on katsottu kunnassa tarpeen päivittää. Määräykset on päivitetty konsultin toimesta vuoden 2024 kevään aikana.

Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunto

Joutsan kunta on pyytänyt lausunnot ympäristöterveydeltä, Keski-Suomen ELY-keskukselta, pelastuslaitokselta ja maaseututoimelta. Ympäristösuojelumääräysten kuulemisprosessissa olisi tärkeää huomioida myös erilaiset sidosryhmät, kuten kylätoimikunnat, maatalousjärjestöt ja muut vastaavat tahot.

Määräyksiä annettaessa tulee huomioida vesienhoidon suunnitelmat, jotka on tullut osaksi ympäristösuojelumääräysten sääntelyä vuonna 2004 tehdyllä ympäristösuojelulain muutoksella. Määräyksissä tulisi huomioida Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelman 2022-2027 vesistökohtaiset tilatavoitteet ja toimenpiteet. Joutsa kuuluu Sysmän reittiin, jonka Joutsan alueen vesistöt kuuluvat ekologiselta tilaltaan luokkaan hyvä. Toimenpideohjelmassa mainitaan peltoviljely ranta-alueella Ristola ja Angesselkä itärannalla, sekä Puttolanselän peltoviljely Väihkölän Kankaanlahti, sekä länsi- ja pohjois-, sekä koillisosassa tuovan riskin ekologisen tilan pysymiseen tavoitetussa. Erityisesti nämä ranta-alueet peltoviljelyn osalta tulisi mainita paikallisten olosuhteiden perusteella merkityksellisiksi ravinteiden ja kiintoaineiden pääsyn estämisessä vesistöön.

7.8.2024

Virtavesien hydrologis-morfologiselta tilaltaan Joutsan kunnostettu Myllykoski on hyvässä tilassa ja myös tämän tilan pysyminen tulee turvata. Vesistön tilan heikkenemiseksi katsotaan jo vesistön yhden laadullisen tekijän huonontuminen.

Joen partaalla sijaitsee toimenpideohjelmassa merkittävää pistekuormitusta aiheuttava Taimen Oy:n kalanviljelylaitos.

Huomioita ympäristösuojelumääräysten ja niiden perustelujen luonnoksesta

Luku 1 Yleiset määräykset

Selkeyden, sovellettavuuden ja ymmärrettävyyden vuoksi tulisi ympäristösuojelumääräyksiin lisätä määritelmät. Määrittelyt pilaantumisen herkäät alueet tulisi esittää myös karttaliittein. Määritelmässä tulisi esittää alueet, joilla määräykset on annettu paikallisten olosuhteiden tarpeiden vuoksi. Esimerkiksi pilaantumiselle herkiksi alueiksi määritellyt alueet Joutsassa tulisi määritellä. Herkäksi alueeksi kuuluisi myös Joutsan kunnan vedenottamon Kirkonkylä/Solatie suoja-alue.

Määrittelyä kaipaavat ympäristösuojelumääräyksissä esiintyvät termit, kuten:

- ammattimainen tai laitospäinen toiminta
- harmaat jätevedet
- herkkä alue
- jäteveden puhdistusvaatimuksen perus- ja ohjeellinen taso
- luokiteltu pohjavesialue ja pohjavesialueen muodostumisalue. Tulisi luetteloida Joutsan kunnan luokitellut pohjavesialueet, joita ympäristösuojelumääräykset koskevat (karttaliite, jossa pohjavesialueet ja näiden muodostumisalueet)
- tulvanalainen alue/tulva-alue
- vähäinen jätevesi

Ranta-alueet on määrätty paikallisten olosuhteiden vuoksi edellyttävän tarkennettuja määräyksiä. Tähän olisi hyvä lisätä linkki karttaan, josta ranta-alueen voi nähdä. Esim. Syken rantavyöhykerajauksen karttapalveluun

syke.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=71791c7856da4f268b68ffb62e2a532d

Karttaliitteiden ja niiden linkkien ajantasaisuudesta ja toimivuudesta tulee huolehtia.

Osa määriteltävistä termeistä on mainittu perusteluissa, mutta selkeyden vuoksi nämä olisi hyvä olla erillisesti määritelmässä, esim. määräyksen 4 §:ssä.

7.8.2024

Luku 2 Jätevesien johtamista ja käsittelyä koskevat määräykset

5 § Talousjätevesien käsittely viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla Vähimmäissuojaetäisyydet (taulukko):

- Talousvesikaivo tai lähde - > 30 - 50 m. Perusteluihin olisi hyvä vielä tarkentaa mihin perustuu tuo 50 m etäisyys, sillä esim. nitraattiasetuksessa etäisyysvaatimus on määritelty 30 -100 metriin
- Kiinteistön raja 5 m. Voisi perusteluihin mainita, että perustuu Joutsan kunnan rakennusjärjestykseen, sillä useissa kunnissa tämä etäisyys on 4 m.

5 §:n 7 momentti: Määräyksessä on vaadittu, että jäteveden puhdistuslaitteistojen puhdistusteho on tutkimuksin tarkistettavissa. Tässä tulisi arvioida miten määräystä voidaan soveltaa maaperäimeyttämöiden kohdalla.

9 momentti: Olisiko selkeämpää määrätä umpisäiliöihin täyttymishälytin tai ainakin herkillä alueilla sijaitseville? Umpisäiliön oikea-aikaisen tyhjentämisen osoittaminen luotettavalla tavalla tullee lisäämään valvontaa, sikäli, että tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi siirtoasiakirjojen toimittamista viranhaltijalle.

Perusteluihin 5 §:n 8 momentti tulisi lisätä: maaperän, *johon vähäisiä pesuvesiä imeytetään*, tulee olla imeytykseen sopivaa – tätä voisi lisäksi tarkentaa määrittelemällä, millainen maaperä on imeytykseen sopivaa tai mikä ei ole sopiva (soveltumaton on esim. savimaa, kallio tai hieno hiekka). Maaperäimeyttämöä suunniteltaessa tulee aina tehdä ensin imeytyskokeet.

Määräyksen 6 §:n perusteluihin olisi hyvä lisätä, että ranta-alueilla ja Puttolanselän ja Angesselän vesistön ranta-alueella puhdistetun jäteveden johtaminen maaperään, ojaan tai vesistöön saattaa vaarantaa vesistön hyvän tilatavoitteen (voisi viitata Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelmaan 2022 - 2027) saavuttamisen.

Perustelujen 6 §:n 2 momentti ”lähtökohtaisesti” tulisi poistaa. Määräys herkillä alueilla imeyttäminen kielletty, ei suositus.

Lisäksi ELY-keskus haluaa huomauttaa, että koska uudessa rakentamislaisissa (751/2023, voimaan 1.1.2025) ei enää ole toimenpidelupamenettelyä, jota on vaadittu yleensä jätevesijärjestelmien rakentamisessa, tulee ympäristön pilaantumisen estämiseksi ympäristösuojeluviranomaisella olla mahdollisuus ennakkovalvontaan, joka toteutuisi parhaiten valvontailmoituksella ympäristösuojeluviranomaiselle rakennettaessa uutta jätevesien käsittelyjärjestelmää tai saneerattaessa vanhaa. Ilmoitusmenettely voitaisiin määrätä myös rakennusjärjestyksessä, jolloin olisi hyvä, että näistä

7.8.2024

rakennusvalvontaviranomainen pyytäisi ympäristöviranomaisen lausunnon. Tämä määräys voidaan perustella ympäristönsuojelumääräyksissä YSL 16 ja 17 §:n vaatimuksilla, sekä 202 §:n 2 momentin kohdilla 1 ja 6.

Luku 3 Vesistöjen ja pohjavesien suojelu

Perustelujen 8 §:n 6 momentti "Pääosin" voidaan poistaa. Termin käyttö kyseisessä määräyksessä jättää epäselvyyttä vaatimuksesta, eikä tue YSL 16 §:n vaatimusta.

11 § Lannan käsittely ja levitys

1 momentti. Kaikki lannoittaminen pohjavesialueella kielletään. Tämä on liian tiukka määräys tai tulisi vähintäänkin perustella riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin perustuvilla paikallisilla olosuhteilla Joutsan pohjavesialueilla. Määräystä tulisi myös tarkentaa sanalla "luokiteltu" pohjavesialue. Tässä olisi hyvä arvioida, olisiko syytä lisätä, ettei pohjaveden muodostumisalueella (määritelty § 4) saa levittää lietelantaa, virtsaa tai puristenesteitä, kuten on määrätty useiden muiden kuntien ympäristönsuojelumääräyksissä. Myöskin perusteluosassa mainitaan vain kuivalanta, lietelanta, virtsa yms. levityskielto. Pohjavesialueen muodostumisalueen uloimman rajan osalle olisi mahdollista levittää kuivalantaa ja epäorgaanisia lannoitteita kevätlannoituksessa, mikäli peltojen fosforitasot eivät tätä estä.

Toiseksi voisi määritellä pohjavesialueet, joille on tiukempia lannoitteen levitysrajoitteita, kuten Pekkasen pohjavesialue, jossa sijaitsee vedenottamon suoja-alue.

11 §:n 3 momentti tulisi poistaa, kuten perustelujen 11 §:n 2 momentti, sillä tämä on määrätty jo nitraattiasetuksen 4 §:ssä ja ko. määräys muuttaa asetuksessa määrättyä lievemmäksi.

12 § Maalämpöputkistojen sijoittaminen pohjavesialueelle ja vesistöön

1 momentti: Tähän voisi olla syytä antaa määräys valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamisesta koskien maalämpörakentamiseen ryhtymistä (valvontailmoitus).

Pohjavesialueelle sijoitettavat maalämpöjärjestelmät ja vesistöön sijoitettavat järjestelmät tarvitsevat vesilain mukaisen vesitalousluvan valtion lupaviranomaiselta. Termin "ratkaisee" paikalle on syytä vaihtaa "arvioi", sillä ratkaisun vesitalousluvan tarpeesta tekee valtion lupaviranomainen.

3 momentti ja perustelujen 2 momentti: Näihin olisi hyvä lisätä mahdollisesti paineellisen pohjaveden hallintavaatimus maalämpökaivojen porauksessa.

7.8.2024

Perusteluissa 12 § ”Vesilain mukaisen luvan myöntää ratkaisee aluehallintovirasto”.

Luku 4 Melun ja värinän torjunta

13 § Tiedottaminen erityisen häiritsevää melua tai värinää aiheuttavasta toiminnasta

Tämän määräyksen perusteluihin voisi lisätä tiedottamisveloitteeseen eläinsuojat erityisesti kesäaikana, kun eläimiä laidunnetaan.

14 § Ilmoitusvelvollisuus erityisen häiritsevää melua tai värinää aiheuttavasta toiminnasta

Ilmoitusvelvollisuuteen olisi hyvä lisätä äänenpainekisat, sillä nämä ovat yleistyneet ja voivat aiheuttaa huomattavaa häiriötä lähiasutuksessa.

- Äänenpainekisoissa on mitattu jopa 156 dB:n tasoja. Ihmisen kipukynnys on noin 125 dB, mutta on voimakkaasti taajuussidonnainen (Hz). Kipukynnys 20 Hz:ssä ja tämä on 140 dB. Äänenpainekisoissa taajuus on oleellinen osa melun haittavaikutusten arviointia.

Luku 5 Kemikaalit ja jätteet

16 § Yleiset määräykset vaarallisten kemikaalien ja jätteiden varastoinnista ja käsittelystä

3 momentti, sekä **17 §**: Lisämääräykset vaarallisten kemikaalien ja vaarallisten jätteiden varastoinnista ja käsittelystä pohjavesialueella 3 momentti. Määräykseen tulisi lisätä: *Jos suoja-allasta ei ole katettu tai se ei ole umpinainen, siihen kertyvät hulevedet on johdettava hallitusti öljynerottimen kautta viemäriin tai jäteveden käsittelyjärjestelmään.*

Perusteluissa voidaan tämän osalta viitata kemikaaliturvallisuusasetuksen (856/2012) 57 §:ään. Tämä koskee erityisesti pohjavesi- ja ranta-alueella olevia polttoaineiden säiliöiden suoja-aldaiden hulevesiä.

18 §. Maanalaisten öljysäiliöiden tarkastaminen ja käytöstä poistaminen
3 momenttiin tulisi lisätä maaperän puhdistustarpeen arviointi.

4 momenttiin lisäyksenä: *Poikkeuksen myöntäminen edellyttää, että Turvatekniikan keskuksen päteväksi arvioima tarkastaja ei ole suorittamassaan tarkastuksessa todennut säiliövuotoja eikä siitä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista.*

Perusteluihin 18 §:n 4 momenttiin tulisi lisätä perusteluna YSL 139 §.

19 §. Jätteiden pienimuotoinen hyödyntäminen maarakentamisessa

1 momentti: Sanamuoto ”muuta tarkoitukseen soveltuvaa jätettä” jättää liikaa tulkinnanvaraa, sillä lähtökohtaisesti jätteen maahan peittäminen/hautaaminen on kielletty. Määräyksen tulee olla tarkka. Esim.

7.8.2024

asfalttimursketta ja -rouhetta, kokonaisia renkaita ja rengasrouhetta (korvaamaan neitseellisiä luonnonaineksia)
2 momenttiin hyvä tarkennus olisi ”kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle”

Perustelut 19 §:ssä vaativat osin tarkentamista siltä osin kun käytetään termiä hyödyntäminen, joka on pienimuotoista eli ei tulkita ammattimaiseksi tai laitospäälliseksi toiminnaksi. Perusteluihin tulee määrittellä mikä tulkitaan ammattimaiseksi tai laitospäälliseksi toiminnaksi.

Muita huomioita

Rakennusten polttaminen

Kokonaiset rakennukset eivät jätesäätelyn mukaan ole jätettä, joten näistä ei tule määrätä jätehuoltomääräyksissä. Rakennusten ja rakennelmien hävittäminen polttamalla tulee olla kiellettyä. Rakennusten polttamista ei käsitellä muussa kunnallisessa sääntelyssä eivätkä kokonaiset

rakennukset jätesäätelyn mukaisesti ole jätettä, joten määräys on tarpeen, jotta voidaan paikallisesti ehkäistä rakennusten ja rakennelmien hävittäminen polttamalla. Polttamisessa vapautuu runsaasti savukaasuja sekä erilaisia myrkyllisiä yhdisteitä. Määräys voidaan perustella YSL 202 §:n 3 momentin 1 kohdalla.

Mikäli tämä kiellettäisiin, tulee tähän olla poikkeamismahdollisuus kirjallisella hakemuksella, mm. mikäli rakennuksen polttaminen on tarpeen pelastusviranomaisen tai vastaavan tahon tarpeen vuoksi.

Perusteluihin tulisi lisätä kunkin määräyksen osalta sovelletut säännökset. Mikäli määräystä ei voida perustella YSL 202 §:llä, ympäristön pilaantumisen vaaralla eikä paikallisiin olosuhteisiin perustuvalla tarpeella, määräys on tarpeeton.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Mia Rahinanti ja ratkaissut yksikönpäällikkö Sohvi Hälikkä.

Tämä asiakirja KESELY/2023/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
KESELY/2023/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Hälikkä Sohvi 07.08.2024 09:49

Esittelijä Rahinanti Mia 07.08.2024 10:39